

Plan Sociale veiligheid

VERSIE JULI 2021

De Regenboog

STEEK 2 | 3372 XX | HARDINXVELD-GIESSENDAM | WWW.REGENBOOG-HARDINXVELD.NL | 0184-612345

Inhoud

Voorwoord	3
Hoofdstuk 1	4
1.1 Onze visie op een sociaal veilig schoolklimaat	4
1.2 Regels en afspraken vanuit gezamenlijke normen en waarden	4
Hoofdstuk 2	5
2.1 Monitoring inzicht in veiligheidsbeleving	5
2.2 Incidenten	5
2.3 Afhandeling incidenten	5
Hoofdstuk 3	6
3.1 Vertrouwenspersoon	6
3.2 Veiligheidscoördinator	6
3.3 ‘Omgekeerde tienminutengesprekken’	6
3.4 Informatie	6
3.5 Een schoolbrede aanpak tegen pesten	6
3.6 Anti-pestcoördinatoren	7
3.7 Protocol tegen pesten	7
3.8 Verklaring Omtrent het Gedrag voor onderwijspersoneel	7
3.9 Meldcode Huiselijk geweld en kindermishandeling	7
Hoofdstuk 4	8
4.1 Pedagogisch vakmanschap	8
Hoofdstuk 5	9
5.1 Gouden weken	9
5.2 Groepsregels	9
5.3 Methode ‘Leefstijl’	9
5.4 Ouder- en kindgesprekken	9
5.5 Week tegen pesten	10
Hoofdstuk 6	11
6.1 Het belang van een protocol tegen pesten	11
6.2 Wat is pesten?	11
6.2.1 Wat is het verschil tussen plagen en pesten?	11
6.2.2 Welke rollen worden er onderscheiden bij pesten?	12
6.2.3 Wat zijn signalen voor een pestsituatie?	12
6.3 Signalering	13
6.4 Aanpak	13
6.5 Inlichten ouders	13

6.6 Wat doet de school als de curatieve aanpak niet werkt?	13
6.6.1 Externe hulp	14
6.6.2 Schorsing en verwijdering	14
6.7 Commitment	14

Voorwoord

In augustus 2015 is de wet sociale veiligheid op school in werking getreden. Scholen hebben een wettelijk inspanningsverplichting om een sociaal veilige leeromgeving te waarborgen.

De 'Wet sociale veiligheid in de school' onderscheidt drie hoofdlijnen:

1. Expliciete verantwoordelijkheid voor het voeren van sociaal veiligheidsbeleid.

De onderwijsinspectie ziet toe op de naleving van de Wet sociale veiligheid op school. Onder sociale veiligheid verstaat de wet de sociale, psychische en fysieke veiligheid van kinderen. Met andere woorden een school is veilig als de sociale, psychische en fysieke veiligheid van leerlingen niet door handelingen van andere mensen wordt aangetast.

2. Verplichte monitoring van de veiligheidsbeleving van leerlingen.

Met een instrument (WMK) wordt een actueel en representatief beeld gegeven van de veiligheidsbeleving van de leerlingen. De wet stelt dat een school pas goed beleid ten aanzien van sociale veiligheid kan voeren als zij inzicht heeft in de ervaren veiligheid en het welbevinden van kinderen. Op basis van deze monitoring krijgen de school en het bevoegd gezag inzicht in de daadwerkelijke sociale veiligheid van de school. De onderwijsinspectie krijgt toegang tot de monitoringsgegevens van de school. De inspectie ziet er vervolgens op toe dat er zo nodig vroegtijdig maatregelen tot verbetering getroffen worden. Hierbij kan gedacht worden aan een verbeterplan. Het bevoegd gezag/de school heeft een inspanningsverplichting; geen resultaatverplichting.

3. Beleggen van de volgende taken bij een persoon:

- a. Een vast aanspreekpunt voor de leerlingen (bijv. een vertrouwenspersoon);
- b. Coördinatie van het anti-pestbeleid.

In dit document is ons 'Plan sociale veiligheid' beschreven. Daar blijft het niet bij. Het plan moet leven binnen ons team, bij ouders en bij leerlingen en wordt dus jaarlijks op de schoolagenda geplaatst, ter evaluatie of wanneer aanpassing nodig is.

In dit plan komen de volgende onderwerpen aan bod:

- Onze visie, kernwaarden en afspraken;
- Inzicht in de veiligheidsbeleving, incidenten en mogelijke risico's;
- Het scheppen van voorwaarden, beleggen van taken en samenwerken met alle betrokkenen;
- Positief pedagogisch handelen;
- Preventieve activiteiten en programma's in de school;
- Tijdig signaleren van en effectief handelen bij grensoverschrijdend gedrag;

Hoofdstuk 1

Onze visie, kernwaarden en afspraken

1.1 Onze visie op een sociaal veilig schoolklimaat

Basisschool De Regenboog streeft met leerkrachten en directie naar zorg en onderwijs op maat in een, voor iedereen, sociaal veilige omgeving. Leerlingen doen op school niet alleen vakkennis en -vaardigheden op, het is ook de plek waar zij leeftijdsgenoten ontmoeten, kennis maken met de samenleving, met normen, waarden en omgangsvormen. Daar hoort bij dat zij leren, oefenen en soms ook grenzen overschrijden. Didactiek en pedagogiek begeleiden dit leer- en ontwikkelingsproces.

In ons schoolplan hebben we de volgende **kernwaarden** geformuleerd:

- Wij vormen leerlingen tot verantwoordelijke mensen met lef en vertrouwen die van betekenis zijn
- Wij geven eigentijds onderwijs dat kinderen uitdaagt zich optimaal te ontwikkelen
- Wij zijn professionals die zichzelf en elkaar tot verdere groei brengen
- Wij investeren in betrokkenheid van ouders en de plaatselijke gemeenschap

In een veilig schoolklimaat zijn er grenzen en regels, wordt er adequaat opgetreden tegen grensoverschrijdend gedrag en worden leerlingen aangemoedigd om positief gedrag te laten zien.

1.2 Regels en afspraken vanuit gezamenlijke normen en waarden

Op onze school werken we met duidelijke regels en afspraken. Voor iedereen op De Regenboog gelden de volgende kapstokregels:

1. Samen lachen is fijn, maar het moet niet om een ander zijn.
2. Rennen op het plein is toegestaan. Binnen doe je rustig aan.
3. Slaan of schoppen? Nu mee stoppen!
4. Iedereen voelt zich op zijn best als er niemand wordt gepest.
5. Als een ander praat, ben jij stil. Dan hoor je wat 'ie zeggen wil.
6. Ik, jij, hij of zij... iedereen hoort erbij!
7. Wees zuinig op het materiaal. Het is van ons allemaal!

Binnen de klassen wordt er, met name tijdens de 'gouden weken', met elkaar nagedacht over klassenregels. Deze klassenregels zijn een uitwerking van bovenstaande schoolregels en zijn te vinden in ieder lokaal.

Hoofdstuk 2

Inzicht in de veiligheidsbeleving, incidenten en de afhandeling daarvan

2.1 Monitoring | inzicht in veiligheidsbeleving

Om in kaart te brengen in welke mate onze leerlingen zich sociaal veilig en vaardig voelen maken we gebruik van een aantal instrumenten:

- De leer- en ontwikkelingslijnen van ParnasSys voor het jonge kind - groep 1 en 2
- Leerlingvolgsysteem 'ZIEN' – leerlingvragenlijst groepen 5 t/m 8 (2x per jaar)
- Leerlingvolgsysteem 'ZIEN' – leerkrachtvragenlijst groepen 3 t/m 8 (1x per jaar)
- Bovenschools stelt PCPO TriVia structureel een onderzoek in naar de veiligheidsbeleving van kinderen, door bij groep 5 t/m 8 leerlingen, ouders en leerkrachten de vragenlijst Sociale Veiligheid WMK-PO af te nemen. Hierbij wordt een 4-jarige cyclus toegepast:
 - Jaar 1: leerlingen en leraren
 - Jaar 2: leerlingen en ouders
 - Jaar 3: leerlingen en leraren (via PMR)
 - Jaar 4: leerlingen en ouders (via MR)

De resultaten van de vragenlijsten van de leerkrachten en van de leerlingen worden besproken en waar nodig worden interventies ingezet.

2.2 Incidenten

Er vindt op De Regenboog incidentenregistratie plaats bij:

- **Direct tegen personen**
 - Fysiek en verbaal geweld
 - Seksueel geweld
 - Grove pesterijen
 - Discriminatie
 - Bedreigingen
- **Indirect tegen personen**
 - Vernieling
 - Diefstal
- **(Verboden) goederen**
 - Wapenbezit
 - Drugs (bezit, gebruik, verkoop)

Onze school beschikt over het registratiesysteem ParnasSys. Leerkrachten noteren opvallende incidenten via een individuele notitie in ParnasSys. Op deze manier creëren ze voor elke leerling een zogenaamd logboek. Bij grote incidenten bepaalt de directie hoe dit verder behandeld en gecommuniceerd moet worden.

2.3 Afhandeling incidenten

We maken leerlingen vaardig om conflicten te voorkomen en, daar waar ze zijn ontstaan, zelf op te lossen. We leren kinderen, wanneer ze het conflict niet zelf kunnen oplossen, dit aan te geven bij de leerkrachten.

Incidenten worden in eerste instantie afgehandeld door de leerkracht. Als zaken niet opgelost kunnen worden wordt de directeur betrokken bij de afhandeling. Ook ouders worden betrokken bij de aanpak van incidenten door hen direct te benaderen. Tevens wordt in voorkomende gevallen het bestuur en (in overleg met het bestuur) derden betrokken bij de afhandeling van klachten.

Hoofdstuk 3

Het scheppen van voorwaarden, beleggen van taken en samenwerken met alle betrokkenen

3.1 Vertrouwenspersoon

Op basisschool De Regenboog hebben wij twee vertrouwenspersonen/aandachtsfunctionarissen. Dit zijn de Intern Begeleiders Jolanda Papoudis en Diana Baan. Bij afwezigheid van de IB-ers kunnen ouders terecht bij de directeur van de school: Jan Hakkesteegt.

Vanuit het bestuur PCPO TriVia is er een externe vertrouwenspersoon aangesteld: Margriet de Greef. De externe vertrouwenspersoon kan benaderd worden wanneer eerdere contacten met de vertrouwenspersoon op de betreffende school niet geleid hebben tot een goed vervolg.

Elke ouder of leerling kan op de vertrouwenspersoon een beroep doen als ze problemen hebben waar ze niet met iedereen over kunnen of durven te praten. Het spreekt vanzelf dat elk gesprek ook vertrouwelijk behandeld wordt. In onze schoolgids en op de website van de school is de naam van de vertrouwenspersoon te vinden. Voor de klachtenregeling verwijzen we naar onze website.

3.2 Veiligheidscoördinator

Een veiligheidscoördinator is een vrijgestelde medewerker in de school, verantwoordelijk voor veiligheidszaken in de school. De veiligheidscoördinator coördineert trainingen en overleggen. Deze persoon is door zijn positie, ervaring en opleiding de aangewezen persoon om de orde en de rust in de school te bevorderen, en daartoe maatregelen te nemen. Basisschool De Regenboog beschikt over een veiligheidscoördinator. Dit is de directeur van de school: Jan Hakkesteegt.

3.3 ‘Omgekeerde tienminutengesprekken’

We willen investeren in partnerschap tussen ouders en school. Ouderbetrokkenheid is een sleutel voor schoolsucces. Ouders zijn belangrijke partners in het leren en ontwikkelen van het kind.

Om het onderwijs en de begeleiding zoveel mogelijk af te stemmen op elk individueel kind worden er, om het jaar, in de eerste weken van het schooljaar ‘omgekeerde tienminutengesprekken’ gevoerd tussen de leerkrachten en ouders. Dit gesprek is gericht op de sociaal emotionele ontwikkeling. Zo leren we elk kind al snel goed kennen.

3.4 Informatie

In onze nieuwsbrief worden ouders regelmatig geïnformeerd over aspecten van sociale veiligheid.

3.5 Een schoolbrede aanpak tegen pesten

Om een sociaal veilig klimaat te creëren, zet de school meerdere met elkaar samenhangende interventies, programma's en methoden in op individueel-, groeps- en schoolniveau. Dit wordt beschreven in hoofdstuk 5. Ook betreft de school de ouders en de omgeving bij de aanpak. Grensoverschrijdend gedrag, zoals pesten, houdt meestal niet op bij het verlaten van het schoolplein. Het kan zich voortzetten op weg naar huis, bij de sportvereniging en op internet.

Pesten is een maatschappelijk probleem. Samenwerking van alle betrokken partijen is dan ook noodzakelijk. Maatregelen moeten zich niet alleen richten op de leerling die grensoverschrijdend gedrag vertoont, maar ook op de schoolomgeving, de thuisomgeving en op leeftijdsgenoten.

3.6 Anti-pestcoördinatoren

Op basisschool De Regenboog hebben wij twee anti-pestcoördinatoren. Dit zijn de Intern begeleiders: Jolanda Papoudis en Diana Baan. Bij afwezigheid van de IB-ers kunnen ouders, kinderen en leerkrachten terecht bij de directeur van de school: Jan Hakkesteegt. De anti-pestcoördinatoren hebben als taak ondersteuning te bieden aan kinderen, ouders en leerkrachten op het gebied van pesten. Zij brengen de situatie in kaart en bekijken welke acties mogelijk zijn om de pestsituatie op te lossen en zijn beschikbaar voor het voeren van gesprekken. Jaarlijks wordt bij ouders en leerlingen onder de aandacht gebracht wie de anti-pestcoördinatoren zijn.

3.7 Protocol tegen pesten

Onze school heeft een protocol tegen pesten waarin staat beschreven hoe de school preventief en curatief omgaat bij pesten. Ons pestprotocol wordt in hoofdstuk 6 beschreven.

3.8 Verklaring Omtrent het Gedrag voor onderwijspersoneel

PCPO TriVia vraagt aan nieuw onderwijspersoneel een Verklaring Omtrent het Gedrag (VOG). Hieruit blijkt of er belemmeringen zijn om in de nieuwe functie aan de slag te gaan.

3.9 Meldcode Huiselijk geweld en kindermishandeling

Wij maken gebruik van de Meldcode Huiselijk geweld en kindermishandeling. Dit is een protocol met een stappenplan, te hebben waarin beschreven staat hoe de professional omgaat met signalen van huiselijk geweld en kindermishandeling. Daarin moeten in ieder geval de volgende 5 stappen staan:

1. In kaart brengen van signalen.
2. Overleggen met een collega. En eventueel raadplegen van Veilig thuis (het advies- en meldpunt huiselijk geweld en kindermishandeling).
3. Gesprek met de betrokkene(n).
4. Wegen van het huiselijk geweld of de kindermishandeling. Heb ik op basis van stap 1 t/m 3 een vermoeden van huiselijk geweld of kindermishandeling? Heb ik een vermoeden van acute of structurele onveiligheid?
5. Neem 2 beslissingen:
 - Is melden noodzakelijk? Melden is noodzakelijk als er sprake is van acute of structurele onveiligheid.
 - Is hulpverlening of organiseren (ook) mogelijk? Hulpverlening is mogelijk als:
 - De professional in staat is om effectieve/passende hulp te bieden of te organiseren.
 - De betrokkenen meewerken aan de geboden of georganiseerde hulp.
 - De hulp leidt tot duurzame veiligheid.

Indien hulpverlening op basis van één van deze punten niet mogelijk is, is melden bij Veilig Thuis noodzakelijk.

Hoofdstuk 4

Positief pedagogisch handelen

4.1 Pedagogisch vakmanschap

Leerkrachten spelen een belangrijke rol bij het creëren van een sociaal veilig klimaat. Wij kunnen grensoverschrijdend gedrag tijdig signaleren en adequaat ingrijpen. Ook dragen wij normen en waarden uit en laten wij leerlingen voorbeeldgedrag zien. Dit alles vereist pedagogisch vakmanschap. Het is belangrijk dat de schoolleiding leraren hierin stuurt en coacht en dat leraren zich op dit terrein blijven professionaliseren. Het begin van het schooljaar is cruciaal voor het realiseren van een sociaal veilig klimaat in een klas. Dan begint de groepsvorming. De eerste weken van het schooljaar zijn daarom ontzettend belangrijk voor het creëren van een goed pedagogisch klimaat in de klas. Op basisschool De Regenboog zetten we de Gouden Weken in om een goede basis voor een fijne sfeer te leggen.

Hoe bouwt een leraar op Basisschool De Regenboog deze relatie zo goed mogelijk op?

Hieronder enkele voorbeelden:

- Door in de eerste schoolweken en na vakanties, iedere dag een groepsvormende activiteit te doen met de groep.
- Door samen groepsregels te maken: hoe willen we dit jaar dat we in de groep met elkaar omgaan?
- Door klassikaal en individueel complimenten te geven.
- Door regelmatig de tijd te nemen om schoolregels en groepsregels van betekenis te voorzien. Wat wordt ermee bedoeld en wat willen we ermee bereiken?
- Door gebruik te maken van coöperatieve werkvormen.
- Door de leerlingen goed te kennen: naam, gezinssituatie, hobby's, talenten en meer.

Schooljaar 2019-2020 heeft het team van De Regenboog een training bij Grol Weerbaarheid gevolgd omtrent pedagogisch klimaat en positieve groepsvorming.

Bovenstaande draagt concreet bij aan een duurzaam schoolklimaat. Leerlingen ontwikkelen op onze school een houding en vaardigheden waar zij hun leven lang baat bij hebben. Zo ontstaat een stevige structuur waarmee zij de uitdagingen waar zij voor staan krachtig en vol vertrouwen aankunnen.

Hoofdstuk 5

Preventieve activiteiten en programma's in de school

5.1 Gouden weken

Zelfs als de leerkracht dezelfde groep meeneemt, zal het effect van 6 weken zomervakantie merkbaar zijn. Kinderen zijn letterlijk en figuurlijk gegroeid. De groep heeft elkaar een langere tijd niet gezien, waardoor het groepsvormingsproces van voor af aan begint. Het kan voorkomen dat niet alleen de leerkracht voor de groep, maar ook de groepssamenstelling verandert. Dat betekent dat er een nieuwe groep gevormd is. In beide gevallen is groepsvorming een essentieel onderdeel van de opstart van het nieuwe schooljaar. Om het groepsgevoel, het samen zorgen voor elkaar, te stimuleren starten we elk jaar met de Gouden Weken. Tijdens deze weken worden ook de groepsregels en groepsafspraken gemaakt. Na de kerstvakantie herhalen we dit. Deze weken noemen we de Zilveren Weken

5.2 Groepsregels

Groepsregels ontstaan samen met de kinderen in de klas tijdens de eerste weken van groepsvorming (de Gouden Weken). Deze zelf geformuleerde, positieve groepsregels worden zichtbaar in de groep opgehangen. Deze regels worden regelmatig besproken en vooral tijdens succesmomenten benadrukt.

5.3 Methode 'Leefstijl'

Wij werken met de methode Leefstijl. Deze methode sluit goed aan bij onze visie en behandelt thematisch de volgende onderwerpen:

- Positieve groepsvorming en een prettige sfeer in de klas
- Ontdekken waar je goed in bent en zelfvertrouwen krijgen
- Herkennen dat je je leven richting kunt geven
- Omgaan met boosheid en leren ruzies zonder verbaal of lichamelijk geweld op te lossen
- Het eigen maken van vaardigheden zoals leren luisteren, gevoelens uiten, de gevoelens van anderen begrijpen, nee zeggen en keuzes maken
- Het voorkómen van ongewenst gedrag zoals pesten, vandalisme en stelen
- Nadenken en beslissen over gokken, roken, alcohol en drugsgebruik

Het werken aan een positieve groepsvorming doen we onder andere door schoolbreed groepsvormende activiteiten in te zetten (energizers) en het bespreken hiervan. Alle leerkrachten zijn hiervoor geschoold (Grol weerbaarheid).

5.4 Ouder- en kindgesprekken

Om een goed beeld van een kind te krijgen is het ook nodig om met het kind zelf in gesprek te gaan. Kinderen weten vaak heel goed van zichzelf waar hun zwakke en sterke kanten liggen, waar ze behoefte aan hebben, enz. Ook ouders kunnen een rol spelen in het begrijpen van het kind. Zij kennen hun kind tenslotte het best en kunnen voor ons waardevolle informatie geven.

Afgesproken is om regelmatig gesprekken met kinderen te voeren. Dit gebeurt bijvoorbeeld bij sociaal-emotionele problemen en rond het maken van de Cito-toetsen.

Soms maken leerkrachten en leerlingen een **kindplan**. Hiervoor is een plan beschikbaar in ParnasSys. Er wordt in dit kindplan beschreven waar het kind nu staat en waar het naartoe wil werken. Wat heb je daarvoor nodig en hoe kunnen ouders en leerkrachten daarbij helpen?

Contacten met ouders kunnen uiteraard gedurende het hele schooljaar plaatsvinden, maar er is ook een aantal momenten specifiek voor gepland:

- Omgekeerde tienminutengesprekken in september (1x per 2 jaar)
- Tienminutengesprekken in november, februari en (facultatief) juni

5.5 Week tegen pesten

Jaarlijks besteden we 1 week schoolbreed aandacht aan pestproblematiek. We doen mee aan de nationale 'Week tegen pesten'. De Week Tegen Pesten wordt ieder jaar in september georganiseerd door Stichting School & Veiligheid. Tijdens deze week worden leraren ondersteund met inspiratie, informatie en (les)materiaal om met de klas aan de slag te gaan. Pesten voorkomen doe je het hele jaar, actief. Door aan het begin van het schooljaar mee te doen met de Week Tegen Pesten zetten we alvast de positieve toon voor het komende schooljaar.

Hoofdstuk 6

Protocol tegen pesten

6.1 Het belang van een protocol tegen pesten

Dit protocol tegen pesten is onderdeel van het veiligheidsplan van De Regenboog. We beschrijven hierin hoe we actief inhoud geven aan het voorkomen van pesten en wat we ondernemen indien er toch wordt gepest.

Er zijn verschillende visies ten aanzien van het belang van een protocol tegen pesten.

De visie van De Regenboog over het belang hiervan: **ieder kind heeft recht op een fijne schooltijd. Wij willen dan ook een sociaalpedagogisch klimaat creëren waarin ieder kind zich ondersteund, betrokken, veilig en geaccepteerd voelt.**

Met behulp van dit protocol tegen pesten laten we zien dat we tegen pesten zijn en dat we pesten willen voorkomen.

6.2 Wat is pesten?

In deze paragraaf wordt het begrip 'pesten' beschreven. Basisschool De Regenboog hanteert de volgende beschrijving.

Pesten is het herhaardelijk en opzettelijk kwetsen van iemand die zich niet goed kan verdedigen. Met herhaardelijk wordt bedoeld dat het kind steeds het mikpunt van gemene en kwetsende opmerkingen of handelingen is. Opzettelijk betekent dat iemand bewust verdriet is aangedaan. Naast deze kenmerken is er bij pesten sprake van een machtsverschil. Slachtoffers zijn minder sterk dan pesters en kunnen zich dus niet goed verdedigen.

Er zijn verschillende vormen van pesten. Wij onderscheiden

- Fysiek: slaan, duwen, schoppen
- Materieel: het kapot maken of afpakken van iemands eigendommen
- Verbaal: uitschelden, steeds opnieuw vervelende opmerkingen maken
- Relatieel: buitensluiten, leugens of geruchten verspreiden
- Digitaal pesten: alle vormen van pesten die online plaatsvinden

6.2.1 Wat is het verschil tussen plagen en pesten?

In deze paragraaf wordt het verschil tussen plagen en pesten beschreven. Dit verschil is soms erg moeilijk aan te geven. Basisschool De Regenboog onderscheidt een aantal factoren die plagen van pesten onderscheiden. Grappen maken en plagen mag. De ene keer plaagt iemand jou, de andere keer plaag je terug. Je kunt er samen vrolijk om lachen. Het blijft voor allebei leuk.

- Pesten gebeurt met opzet, plagen niet
- Pesten gebeurt telkens opnieuw tegen dezelfde persoon, plagen gebeurt af en toe en tussen verschillende personen
- Bij pesten is er sprake van machtsongelijkheid, bij plagen zijn kinderen ongeveer even sterk
- Bij plagen is het dus niet de bedoeling om iemand bewust te kwetsen. Bij plagen blijft de verstandhouding en het onderlinge respect tussen kinderen behouden

Kinderen bepalen zelf wat ze leuk en prettig vinden en wat niet. Kinderen bepalen zelf de grens tussen: - Ja, dat vind ik leuk en prettig! en - Nee, dat vind ik vervelend en dat doet pijn!

Kinderen moeten daarbij helder hun grens aangeven door duidelijk 'NEE' of 'STOP' te zeggen. Anderen moeten deze grens respecteren. Een pester stapt over de grens tussen 'ja' en 'nee'. Z'n slachtoffer vindt het niet leuk en niet prettig. Maar de pester doet het toch.

6.2.2 Welke rollen worden er onderscheiden bij pesten?

Uit onderzoek blijkt dat elk kind in de klas een rol heeft bij pesten. Het is daarom erg belangrijk om de verschillende rollen te onderscheiden. In deze paragraaf worden de verschillende rollen beschreven. Basisschool De Regenboog hanteert de volgende indeling

- Pester: initiatiefnemer van het pesten
- Assistent: doet actief mee met de pester, maar speelt geen hoofdrol in het pesten
- Versterker: doet niet direct mee met het pesten, maar geeft de pester positieve feedback door toe te kijken of te lachen om het pesten
- Slachtoffer: het gepeste kind
- Verdediger: steunt en komt op voor het slachtoffer
- Buitenstaander: weet van het pesten af, maar grijpt niet in

6.2.3 Wat zijn signalen voor een peestsituatie?

Het is niet gemakkelijk om pesten te signaleren. Onderstaande signalen kunnen erop duiden dat een kind pest of gepest wordt, maar dat hoeft niet. Wat belangrijk is, is dat het gaat om een verandering in het gedrag van het kind.

Het is voor ouders erg belangrijk kennis te nemen van onderstaande signalen. Veel signalen zijn namelijk met name in de thuissituatie zichtbaar.

Signalen die erop kunnen wijzen dat een (uw) kind gepest wordt:

- Het kind is bang om naar school te gaan of wijkt af van de normale (fiets)route
- Het kind vraagt steeds of het met de auto naar school gebracht kan worden
- Het kind wil om onduidelijke redenen thuisblijven
- Het kind klaagt (vaak) 's ochtends, wanneer hij of zij naar school moet, dat hij of zij ziek is
- Het kind komt thuis van school met vieze of kapotte kleren of rugzak
- Het kind raakt steeds spullen kwijt
- Het kind raakt vaak zakgeld kwijt, vraagt vaak om geld of steelt het (om aan de pester te geven)
- Het kind trekt zich terug, is stil en lijkt zijn of haar zelfvertrouwen kwijt te zijn
- Het kind is angstig en gespannen
- Het kind is zijn of haar eetlust kwijt en zegt dat het eten niet smaakt
- Het kind heeft nachtmerries of huult zichzelf in slaap
- Het kind heeft onverklaarbare blauwe plekken of verwondingen
- Het kind is chagrijnig, snel boos of lastig
- Het kind is vaak alleen en brengt geen vriendjes meer mee naar huis
- Het kind weigert te vertellen wat er aan de hand is of geeft ongeloofwaardige verklaringen voor zijn of haar gedragsverandering

Naast onze eigen waarneming en die van de ouders is het ook belangrijk te letten op de andere kinderen in de klas. In hoeverre is er sprake van echte tolerantie, bijvoorbeeld voor verschillen? Een lage tolerantie kan de basis vormen voor onderlinge irritaties, die uitmonden in pestgedrag.

Mogelijke oorzaken van pestgedrag

- Een problematische thuissituatie
- Voortdurend gevoel van anonimiteit (buitengesloten voelen)
- Voortdurend in een niet-passende rol worden gedrukt
- Voortdurend met elkaar de competitie aan gaan
- Een voortdurende strijd om macht in de klas of in de buurt

6.3 Signalering

De curatieve aanpak begint bij de signalering. Grensoverschrijdend gedrag bestaat niet alleen uit pesten. Kinderen kunnen ook ruzie maken of in een conflict terecht komen. Daarnaast is het ook mogelijk dat kinderen elkaar plagen of dat er sprake is van een misverstand. Op basis van onze definitie van pesten bekijken wij elke situatie vanuit het volgende perspectief:

- Gebeurt het met opzet (intentioneel)?
- Kan het 'slachtoffer' zich verdedigen (machtsverschil)?
- Hoe "erg" (intens) wordt het ervaren?
- Gebeurt het steeds opnieuw (stelselmatig)?

6.4 Aanpak

Als er desondanks toch gepest wordt, zal er in eerste instantie op worden ingestoken om dit op te lossen in de groep. Pesten is een groepsproces en een probleem van de groep, dus is de gehele groep nodig om dit op te lossen. Het is van belang dat kinderen leren inzien dat zij allemaal zelf invloed kunnen hebben op het pesten. Als dit niet voldoende blijkt en het probleem blijft bestaan dan kan de leerkracht het curatieve groepsgebesprek of de steungroepaanpak inzetten.

Curatief groepsgebesprek

Als zich daadwerkelijk (pest)problemen voordoen kan dit in de groep worden besproken. De leerkracht schat in of de groepssfeer veilig genoeg is om een gezamenlijk gesprek te houden. Niet alle problemen kunnen in de groep worden besproken. Een groepsgebesprek over pesten vindt alleen plaats wanneer het pestslachtoffer daarmee instemt.

De steungroepaanpak

De leerkracht kan een steungroep inzetten om een pestprobleem op te lossen. De steungroep bestaat uit een aantal kinderen uit de klas. Deze kinderen worden gevraagd of zij kunnen helpen bij het oplossen van het probleem. In de steungroep zit ook altijd de pester, de pester wordt niet als schuldige aangewezen. De focus van de steungroepaanpak ligt op het feit dat pesten een groepsproces is dat we samen willen oplossen. Voordat de steungroep wordt ingezet, wordt dit eerst besproken met het pestslachtoffer zelf.

Herstelaanpak

Als de steungroepaanpak niet tot de gewenste resultaten leidt, is er een herstelaanpak: de leerling of leerlingen die blijven pesten schrijven onder begeleiding van de leerkracht een concreet plan om hun gedrag te veranderen. Dit wordt altijd ondertekend door het betreffende kind en de ouders(s)/verzorger(s) van het kind. Als kinderen zich vervolgens niet aan de gemaakte afspraken houden, dan worden ouders uitgenodigd voor een gesprek en zullen er passende maatregelen getroffen worden.

6.5 Inlichten ouders

De ouders van de gepeste leerling én de pester worden ingelicht op het moment dat de school bemerkt dat er sprake is van pesten. We houden hierbij graag korte lijntjes tussen ouders en school. Ook wanneer de steungroepaanpak wordt gestart, is de betrokkenheid van ouders belangrijk. Mochten kinderen zich niet aan de gemaakte afspraken houden, dan worden ouders uitgenodigd voor een gesprek op school.

6.6 Wat doet de school als de curatieve aanpak niet werkt?

Het kan voorkomen dat, ondanks dat de curatieve aanpak herhaaldelijk is toegepast, het pesten blijft bestaan. Vaak is er dan iets anders met het kind aan de hand. Mocht dit voorkomen, dan nemen wij de volgende stappen:

6.6.1 Externe hulp

Wanneer blijkt dat de curatieve aanpak niet werkt is er mogelijk meer aan de hand dan alleen pesten. Op dat moment is er aanvullende hulp nodig om de problemen op te lossen. Er kan gekozen worden voor een bredere zorgaanpak. De intern begeleider neemt, mocht dat nodig zijn, contact op met een externe partij (bijvoorbeeld het Sociaal Team).

6.6.2 Schorsing en verwijdering

Vanuit ons bestuur PCPO TriVia is er een protocol voor toelating, schorsing en verwijdering van leerlingen. Dit is te vinden op onze [website](#).

6.7 Commitment

Alle aan De Regenboog verbonden partijen onderschrijven het volgende:

- Pesten is een wezenlijk en groot probleem. Pestgedrag is schadelijk tot zeer schadelijk voor kinderen, zowel voor de slachtoffers als voor de pesters. De omvang en zwaarte van het probleem leiden tot de noodzaak van een aanpak door alle opvoeders van kinderen, in het bijzonder door de ouders en door de leerkrachten.
- Om een passend en afdoend antwoord te vinden op het probleem pesten, gaan we uit van een zo goed mogelijke samenwerking tussen ouders, leerkrachten en leerlingen, gebaseerd op afgesproken beleid dat gericht is op deze samenwerking.
- Er wordt geld beschikbaar gesteld waarmee de scholing van personeelsleden, lesmaterialen, lezingen, de aanschaf van boeken en andere informatie kan worden bekostigd.
- Dit document wordt minimaal eenmaal per jaar geëvalueerd en daar waar nodig aangepast.

Het plan sociale veiligheid is geplaatst op de website van de school.